

KINNITATUD
Keskkonnaameti
[Registreerimise kuupäev]
korraldusega nr [RegNr]

VINNI-PAJUSTI LOODUSALA JA MAASTIKUKAITSEALA KAITSEKORRALDUSKAVA

KESKKONNAAMET

ŠVEITSI-EESTI
koostööprogramm

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Kaasrahastanud Šveitsi riik majanduslike ja sotsiaalsete erinevuste vähendamiseks Euroopa Liidus.

Keskkonnaamet 2025

Sisukord

1.	ALA ISELOOMUSTUS	5
1.1	Uuritus.....	6
1.1.1	Läbiviidud inventuurid ja uuringud	6
1.1.2	Riiklik seire.....	7
2.	VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID	8
2.1	Elupaigatüübid	8
2.2	Kaitsealused liigid.....	11
2.3	Maastik, pargid ja üksikobjektid	12
3.	MÕJUTEGURID, MEETMED JA TEGEVUSED	13
4.	KAVANDATUD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED	14
4.1	Muud tööd.....	15
5.	TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE	16
6.	ALA JA SELLE VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE NING KÜLASTUSKORRALDUS	19
	KASUTATUD ANDMEALLIKAD.....	20

Eessõna

Kaitsekorralduskava on koostatud vastavalt kaitsekorralduskava koostamise [määrusele](#) „Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine”.

Kaitsekorralduskava annab soovitusel kaitstava ala valitsejale kaitse eesmärkide saavutamise parimatest viisidest, kuid ei loo õigusi ega kohustusi kolmandatele isikutele. Loodusala kaitsekorralduskava on koostatud tähtajatult. Kava vaadatakse üle ja vajadusel uuendatakse vähemalt iga 12 aasta tagant (vaadatakse üle eesmärgid ja tegevused), kuid põhjendatud juhtudel uuendatakse kava ka varem (väärtuste kaitse tagamise eesmärgil lähtuvalt tulemuslikkuse hindamise või uue inventuuri andmetest).

Kava sisaldab ala üldiseloomustust, alal leiduvate loodusväärtuste kaitse-eesmärke, mõjutegureid, vajalikke kaitsemeetmeid ja tegevusi, tulemuslikkuse hindamist (mis kavas on nimetatud kui „Kava tegevuste täitmise analüüs”), ala ja selle väärtuste tutvustamist ning külastuskorraldust.

Kava koostamise eeltööna telliti Vinni-Pajusti maastikukaitseala (loodusala) elupaikade [ekspertarvamus](#), mis on leitav KeA avalikust dokumendiregistrist. Kava koostamisel viidi läbi kaasamiskoosolek Vinni Vallavalitsusega, mis toimus 19.02.2025 Rakvere Keskkonnaameti kontoris. Koosoleku kohta on koostatud [protokoll](#).

Kava koostas Keskkonnaameti looduskaitse planeerimise osakonna spetsialist Lissel Tanni ning koordineeris projekti koordinaator Liggi Namm.

Kava juures on tegevuste ja kaitse eesmärkide kaardikihid tab formaadis. Kaitse eesmärkide kaardikiht ei ole avalikuks kasutamiseks, sest sisaldab I kaitsekategooria liikide asukohateavet.

Kasutatud lühendid, mõisted ja selgitused

EELIS – Eesti Looduse Infosüsteem

FRV (favourable reference value) – soodne võrdlusväärtus. Nii levila kui ka pindala soodsa või ebasoodsa seisundi kindlakstegemiseks on vaja kehtestada neile parameetritele künnisväärtused. Neid künnisväärtusi nimetatakse soodsateks võrdlusväärtusteks.

Kaitse eesmärk – kaitseväärtuse soovitud seisund

Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine – kaitsekorralduse tõhususe analüüsimine vastavalt kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamise metoodikale, mille eesmärk on hinnata, kas looduskaitse meetmed tagavad alapõhiste kaitse-eesmärkide täitmise ja väärtuste seisundi paranemise.

Kaitseväärtus – kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk)

KAUR – Keskkonnaagentuur

KE – kaitse-eeskiri

KeA – Keskkonnaamet

KKK – kaitsekorralduskava

KOV – kohalik omavalitsus

LKS – looduskaitseeadus

LoA – loodusala (loodusdirektiivi I ja II lisas nimetatud elupaigatüüpide või liikide kaitseks asutatud ala)

LoD – loodusdirektiiv (käsitleb ohustatud elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsepõhimõtteid)

MKA – maastikukaitseala

Mõjutegur (impact) – ohutegur + survetegur

Ohutegur (threat) – kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist mõjutada võiv tegur (mõju veel ei ole, aga võib tekkida)

Pärandniit – looduskaitseeaduse mõistes poollooduslik kooslus

RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus

SDF (standard data form) – Natura standardandmebaas ehk standardne andmevorm

Seisundi parandamine – arvestatava esinduslikkusega (C) elupaikade seisundi parandamine (kraavide sulgemine, looduslikule arengule jätmise jms)

SKV – sihtkaitsevöönd

Survetegur (pressure) – kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist mõjutav positiivne või negatiivne tegur (näiteks intensiivne maakasutus, reostuskoormus, häiringud jms)

Säilitamine – olemasolevate väärtuste säilitamine (seisund ei muutu halvemaks, säilitamine ei tähenda seda, et seisund peab jääma samaks) (looduslik areng)

Taastamine – tegevused, mis on seotud olemasolevate, kuid halvenenud struktuuriga elupaikade taastamisega (näiteks pärandniidud, sood)

1. ALA ISELOOMUSTUS

Tabel 1. Ala iseloomustus

Ala nimi	Vinni-Pajusti loodusala (EE0060227), pindala 93,2 ha
Alal asuv kaitstav ala	Vinni-Pajusti maastikukaitseala (KLO1000297), pindala 93,2 ha
Asukoht ja piirid	Keskkonnaportaali , Maa-ja Ruumiameti kaardirakendus
Kaitsekord	Vabariigi Valitsuse määrus „ Vinni-Pajusti maastikukaitseala kaitse-eeskiri ”, Vabariigi Valitsuse korraldus „ Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri ” p 501, Looduskaitseseadus § 14, § 28
Kaitseväärtuste paiknemine	Keskkonnaportaali Vastavalt looduskaitseaduse § 53 lõikele 1 ei näidata liikide leiukohtade kaardikihil I ja II kaitsekategooria liike.
Maaomand	Keskkonnaportaali , Maa-ja Ruumiameti kaardirakendus
Kõlvikuline jaotus	Keskkonnaportaali , Maa-ja Ruumiameti kaardirakendus

Lääne-Virumaal asuv Vinni-Pajusti maastikukaitseala (loodusala) jääb Pandivere kõrgustiku põhjaossa. Vinni-Pajusti MKA (LoA) kaitseväärtused on I kaitsekategooriasse kuuluv leht-kobartorik, tammik, karstid ja loodusdirektiivi I lisa elupaigad – puisniidud, vanad laialehised metsad ja puiskarjamaad. Kavaga on planeeritud pärandniitude taastamine ja hooldamine. Metsakooslused jäetakse looduslikule arengule. Kaitseala läbivad pinnasrajad ja asfalteeritud kergliiklustee, mis on varustatud valgustuspostide ja pinkidega. Rekreatsiooniradu kasutatakse jalgsi, suuskadel ja kergliikuritel. Rekreatsiooniradasid hooldab kohalik spordiklubi (MTÜ Vinni Spordiklubi).

1.1 Uuritus

1.1.1 Läbiviidud inventuurid ja uuringud

Tabel 2. Läbiviidud inventuurid ja uuringud

Inventuuri/ uuringu nimi	Tüüp	Inventeeritav/ uuritav väärtus	Aasta	Inventuuri/ uuringu läbiviija	Märkused
Niiduinventuur	Inventuur	Pärandniidud	2006	Toomas Kukk, Eerik Leibak	Pärandkoosluste Kaitse Ühingu niiduinventuur. 6510 (2,6 ha) kaitseala põhjaosas Vinni-Mõdriku mnt servas.
Vinni-Pajusti MKA KKK raames inventuur	Inventuur	Metsaelupaigatüübid Pärandniidud	2011	Mati Kose Ivar Omler, Riina Kotter Tõnu Laasi	2012. aasta kaitsekorralduskava raames inventeeritud elupaigad
Vinni-Pajusti MKA samblike inventuur	Inventuur	Samblikud	2022	Anneli Palo, Ede Oja	
Vinni-Pajusti MKA elupaigatüüpide inventuur	Inventuur	Metsaelupaigatüübid Pärandniidud	2022	Anneli Palo	Loodusdirektiivi elupaikade inventuur koos kaitsekorralduslike soovitustega

1.1.2 Riiklik seire

Kaitsealal teostati 2014. ja 2015. aastal kaitstavate seeneliikide seiret. Seirejaamad on tänaseks EELISE andmetel arhiveeritud. Hetkel ei teostata kaitsealal riiklikku kaitsealuste seeneliikide inventuuri, kuid vabade vahendite olemasolul, võiks tulevikus seda kaaluda, sest alalt on leitud mitu I kaitsekategooria seeneliiki. Alal on tehtud perioodiliselt ohustatud taimekoosluste (Natura elupaigad) riiklikku seiret. Viimati tegi¹ seda 2024. aastal Anneli Palo. Seirepunkt asus Vinni sihtkaitsevööndis Tamme tänava ja kaitseala välispiiri läheduses. Seirepunktis hinnati metsaelupaigatüübi vanad laialehised metsad (9020*) esinduslikkust, mis hinnati heaks (B).

¹ <https://kese.envir.ee/reportDetails?uid=35594555>

2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID

2.1 Elupaigatüübid

Tabel 3. Elupaigatüüpide kaitse-eesmärk

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ²	Üldine LK väärtus ³	Panus FRV-sse/soodsasse seisundisse (%) ⁴	Märkused
	S (ha)	LK seisund ⁵	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ⁶	S (ha)				
6510 Aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud KE – ei, LoD – I, LoA – ei	2,7	A	♦ täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	♦ säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	2,7	C	B	0,07	♦ 100% andmetest olemas ♦ lisada maastikukaitseala ja loodusala kaitse-eesmärgiks

² Elupaigatüübi esinduslikkus (keskmistatud): A – väga hea, B – hea, C – arvestatav, p – potentsiaalne, X – teadmata. Andmed Tableaust. Täpsemalt: [metsaelupaigatüüpide inventeerimise juhend](#), [niiduelupaigatüüpide inventeerimise juhend](#), [järve-elupaigatüüpide inventeerimise juhend](#), [soo-elupaigatüüpide inventeerimise juhend](#)

³ Üldine looduskaitse väärtus (keskmistatud): A – väga kõrge, B – kõrge, C – keskmine, X – teadmata. Allikas Eesti Looduse Infosüsteem (EELIS, Keskkonnaagentuur)

⁴ Numbrid näitavad, milline on selle loodusala elupaigatüüpide osakaal kogu loodusdirektiivi aruande soodsast võrdlusväärtusest/osakaal selle loodusala elupaigatüüpide tegevuskavade soodsast seisundit.

⁵ Looduskaitse seisund (Conservation): A – väga hästi säilinud, B – hästi säilinud, C – keskmiselt säilinud või osaliselt rikutud, X – säilimise aste teadmata. Allikas Eesti Looduse Infosüsteem (EELIS, Keskkonnaagentuur)

⁶ Kaitse-eesmärke seatakse LK seisundist lähtuvalt.

<p>6530* Puisniidud</p> <p>KE – jah, LoD – I, LoA - jah</p>	<p>4,6 17,9</p>	<p>A B</p>	<p>◆ täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang</p>	<p>◆ säilitada elupaigatuübi pindala ja hea seisund</p>	<p>22,5</p>	<p>B</p>	<p>A</p>	<p>1,12-0,56</p>	<p>◆ 100% andmetest olemas ◆ korrigeerida SDFi elupaiga pindala osas (4 ha → 22 ha). Paranduse põhjuseks on puiskarjamaade (9070) ümbermääramine puisniitudeks (karjatamine puudub). Osa varem puisniiduna kirjeldatud alad on tegelikult laialehised metsad (9020*). (Palo, 2022). Varasem teaduslik viga.</p>
<p>9020* Vanad laialehised metsad</p> <p>KE – jah, LoD – I, LoA - jah</p>	<p>42 7,9</p>	<p>A B</p>	<p>◆ täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang</p>	<p>◆ säilitada elupaigatuübi pindala ja hea seisund</p>	<p>49,9</p>	<p>A</p>	<p>A</p>	<p>0,7</p>	<p>◆ 100% andmetest olemas ◆ läbi elupaiga kaitstakse ka Vinni-Pajusti tammikut ◆ korrigeerida SDFi elupaiga pindala osas (23 ha → 50 ha). Paranduse põhjuseks on asjaolu, et osa varem puisniiduna (6530*) kirjeldatud alad on tegelikult laialehised metsad (9020*) (Palo, 2022). Varasem teaduslik viga.</p>

9050 Rohunditerikkad kuusikud KE – ei, LoD – I, LoA - jah	9,2	A	<ul style="list-style-type: none"> ◆ täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund 	9,2	B	A	0,1	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 100% andmetest olemas ◆ korrigeerida SDFi elupaiga pindala osas (2 ha → 9 ha) ◆ lisada maastikukaitseala kaitse-eesmärgiks
9070 Puiskarjamaad KE – jah, LoD – I, LoA - jah	0	X	<ul style="list-style-type: none"> ◆ täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ muu (täpsustus märkustes) 	0	X	X	0	<ul style="list-style-type: none"> ◆ eemaldada loodusala ja maastikukaitseala kaitse-eesmärkidest ◆ varem puiskarjamaaks määratud ala on puisniit (6530*)

2.2 Kaitsealused liigid

Tabel 4. Liikide kaitse-eesmärgid

Kaitseväärtus	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Märkused
	Populatsiooni suurus	Ühik ⁷	Andmekvaliteet		
<p>Leht-kobartorik (<i>Grifola frondose</i>)</p> <p>LKS – I, KE – jah, LoD – ei, LoA – ei</p>	5/13	ha/leiukohta	♦ täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	♦ säilitada liigi elupaiga ulatus ja hea kvaliteet ning populatsiooni suurus	
<p>Krookustorik (<i>Aurantiporus croceus syn Hapalopilus croceus</i>)</p> <p>LKS – I, KE – ei, LoD – ei, LoA – ei</p>	0,27/1	ha/leiukohta	♦ täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	♦ säilitada liigi elupaiga ulatus ja hea kvaliteet ning populatsiooni suurus	<ul style="list-style-type: none"> ♦ 2024. aasta leiuukoht ♦ liigi esinemist ja säilimist jälgida ♦ kui liigi püsimine ja esinemine on kindel, siis lisada maastikukaitseala kaitse-eesmärgiks

⁷ Kasutatavad ühikud: isendite arv (rändajad (r), talvitujad (t), isased – metsis (kukke)), paaride arv (p), taimede arv (õitsvad varred, võrsed), puhmikute arv (taimed), elupaiga/kasvukoha suurus (ha), asustatud puud/kivid (samblad, samblikud, lendorav), asustustihedus (ha², linnuatlates), atlase ruutude arv (liigi esinemine), leiukohtade arv

2.3 Maastik, pargid ja üksikobjektid

Tabel 5. Maastike, parkide ja üksikobjektide kaitse-eesmärgid

Kaitseväärtus	Maht	Ühik	Seisund	Kaitse-eesmärk	Märkused
Pajusti karstiaala	12	m ³	rahuldav	♦ vältida halvenemist	♦ 1998. aasta seisundi hinnang ♦ ohustab inimkoormus ja sõnniku käitlus (2014)

3. MÕJUTEGURID, MEETMED JA TEGEVUSED

Vinni-Pajusti maastikukaitseala kuulub täielikult sihtkaitsevööndisse, seega kooslustele ulatuvad mõjutegurid hõlmavad endast enamasti rekreatsioonist tulenevaid tegevusi. Sihtkaitsevööndeid läbivad ettevalmistatud rajad.

Tabel 6. Mõjutegurid, meetmed ja tegevused

Väärtus	Mõjutegur	Kood	Olulisus ⁸	Paiknemine ⁹	Meede	Kood	Tegevuse tüüp	Märkused
Pärändniidud (6510, 6530*)	Hoolduse lakkamine	PA05	tähtis	sees	Niitmise ja karjatamise säilitamine	MA03	<i>pärändniitude taastamistöö pärändniitude hooldustöö</i>	Vinni SKV-s riigimaal olev 6530* tuleb taastada, ülejäänud PLK-d hoolduses
Metsaelupaigad (9020*, 9050)	Sport, turism ja vaba aja veetmine	PF05	tähtis	sees	Vähendada välispordi, vaba-aja veetmise mõju (sh elupaikade taastamine)	MF03	<i>raja, külastuskeskuse ja puhkekoha likvideerimine</i>	Vinni SKV-s oleva ebaseadusliku lökkeplatsi likvideerimine Discgolfraja likvideerimine
I kaitsekategooria seeneliigid (leht-kobartorik, krookustorik)	Sport, turism ja vaba aja veetmine	PF05	tähtis	sees	Vähendada välispordi, vaba-aja veetmise mõju (sh elupaikade taastamine)	MF03	<i>raja, külastuskeskuse ja puhkekoha likvideerimine</i>	Discgolfraja likvideerimine

⁸ Olulisuse liigitus: tähtis, keskmise tähtsusega, vähetähtis

⁹ Paiknemise määramisel on arvestatud, kas mõju on loodusala sisene, väline, mõlemad

4. KAVANDATUD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED

Vajalike tegevuste tabelisse on koondatud tööd, mis on vajalikud kaitse eesmärkide saavutamiseks, tabelit võidakse tulevikus täiendada. Tegevused on planeeritud 12 aasta peale.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, millela kaitse eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on kaitseväärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus (taastamine, taasloomine); kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus (inventeerimine);
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele (infotahvlid, külastustaristu).

Tabel 7. Kavandatud kaitsekorralduslikud tegevused

Nr	Tegevuse nimetus	Maht	Ühik	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	Ajagraafik
Hooldus, taastamine ja ohjamine							
1	Puisniidu taastamine	8,3	ha	pärandniitude taastamistöö	RMK	I	2026
2	Puisniitude hooldamine	14,2 + 8,3	ha	pärandniitude hooldustöö	RMK/KOV	I	Igal aastal
3	Aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidu hooldamine	2,7	ha	pärandniitude hooldustöö	RMK	I	Igal aastal
Taristu, tehnika ja loomad							
4	Infotahvlite koostamine ja paigaldamine	1	tk	infotahvli rajamine	KOV	III	2033
5	Loodusõppe raja planeerimine ja paigaldamine	1	tk	külastustaristu rajamine	KOV	III	2033
6	Kaitseala tähistamine	2	tk	kaitsealuse objekti tähistamine	RMK	III	2026

7	Pajusti SKV-st discgolfiraja eemaldamine			raja, külastuskeskuse ja puhkekoha likvideerimine	KOV	I	2025
Kavad, eeskirjad							
8	Kaitsekorralduskava andmete ülevaatamine ja vajadusel uuendamine			tegevuskava	KeA	I	Üks kord 12 aasta jooksul
9	Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine			tegevuskava	KeA	I	Üks kord 12 aasta jooksul
10	Kaitsekorra ja kaitse-eesmärkide muutmine			kaitsekorra muutmine	KeA/KliM	I	2026
Muu							
11	Võsa eemaldamine Tamme tänavalt ligipääsu tagamiseks (pt 4.1)	x		maastiku hooldustöö	KOV	III	Vastavalt vajadusele

4.1 Muud tööd

Kaitsealal Vinni sihtkaitsevööndis Tamme tänaval on vajalik tee äärest eemaldada võsa, et hoida tee kuiv ja ligipääsetav. Teed ümbritseb metsaelupaigatüüp vanad laialehised metsad (9020*), seega ei tohi võsa eemaldamine kahjustada metsaelupaiga seisundit. Lisaks on tee ääres I kaitsekategooria seeneliigi leiukohad. Enne tööde tegemist peab märgistama võimaliku hooldusala, võttes arvesse, et see ei kahjustaks liigi elupaika. Pärandniitude ja teede hooldamisel ei tohi niita heina ja raiuda võsa pärast 20. augustit, sest selle käigus võidakse kahjustada leht-kobartoriku kasvukohta ja arenevaid viljakehasid. Võsa eemaldamine peab toimuma korraga väikeses mahus, säilima peavad valgus- ja niiskustingimused, et tagada kaitstavale seeneliigile sobiv elupaik ja kooslus. Enne hooldustööde alustamist tuleb hoolduskava Keskkonnaametiga kooskõlastada.

5. TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE

Kaitsekorralduskava eelmise kaitsekorraldusperioodi planeeritud tegevuste hindamine keskendub kaitsekorralduslike tegevuste täitmise analüüsile, mida tehakse 12-aastase intervalliga. Vajadusel, kui toimub kava uuendamine või muutmine enne regulaarset ülevaatamist, mille käigus uuendatakse tegevuste tabelit, tuleb läbi viia ka eelmise kaitsekorraldusperioodi planeeritud tegevuste hindamine.

Kaitse tulemuslikkuse hindamine toimub vastavalt Euroopa Liidu rahastuse toel valminud Eesti jaoks kohandatud loodusobjektide kaitse tulemuslikkuse hindamise metoodikale ja selle eesmärk on hinnata laiemalt, kas looduskaitse meetmed tagavad alapõhiste kaitse-eesmärkide täitmise ja kaitseväärtuste seisundi paranemise¹⁰. Vastav hindamine tehakse eraldiseivalt. Vinni-Pajusti maastikukaitseala kaitse tulemuslikkuse hindamist ei ole kaitsekorralduskava koostamise ajaks tehtud.

Tabel 8. Eelmise kaitsekorraldusperioodil planeeritud tegevuste elluviimise hindamine

Tegevuse nimetus	Täitmise ulatus	Märkused
Inventuurid, seired, uuringud		
Elupaigatüüpide andmete täpsustamine	Tehtud	2022
Seente seire	Tehtud	2015, 2020, 2022, 2024 (KeA spetsialisti vaatlus)
Samblike inventuur	Tehtud	2022, 2023
Sammalde inventuur	Tehtud	2022 elupaikade inventuuri raames
Taimede inventuur	Tehtud	2022 elupaikade inventuuri raames, juhuvaatlused
Haudelinnustiku inventuur	Tegemata	
Käsiivaliste inventuur	Tegemata	
Hooldus, taastamine ja ohjamine		
Metssigade arvukuse reguleerimine	Ei ole asjakohane	Kava koostamise hetkel ei ole metssigade kahjustused alal probleemiks
Koosluste kujundamine tamme järelkasvu tagamiseks metsas, eelnev tööde kava koostamine	Ei ole asjakohane	Kaitseala elupaikade ekspertiisis toodi välja, et pole vaja.
Tamme jt oluliste puuliikide tähistamine ja kaitsmine puisniitudel	Üle poole (50-90%) hooldust vajavate koosluste pindalast on hooldusesse võetud	See on osa hooldustöödekavast

¹⁰ Bioloogilise mitmekesisuse kaitsemeetmete tulemuslikkuse hindamise raamistik Eestis. Kättesaadav: [Bioloogilise mitmekesisuse kaitsemeetmete tulemuslikkuse hindamise raamistik Eestis | Keskkonnaamet](#)

Poollooduslike koosluste taastamine 26,6 ha	Üle poole (50-90%) hooldust vajavate koosluste pindalast on hooldusesse võetud	2022. aasta eksperthinnangu alusel on osad varem PLKks määratud alad tegelikult metsaelupaigad. Hetkel on kõik niidud peale ühe pidevalt hoolduses.
Poollooduslike koosluste hooldamine 12,6 ha (pärast niitude taastamist 39,2 ha)	Üle poole (50-90%) hooldust vajavate koosluste pindalast on hooldusesse võetud	2022. a tehtud inventuuri alusel on 12,1 ha varem PLK-ks määratud alad tegelikult metsaelupaigad. Hetkel on kaitsealal 25,2 ha PLK-sid, millest 15,7 on hoolduses.
Maastikuilme: kaitse-eesmärkideks mittevajalike rajatiste ja objektide eemaldamine	Ükski planeeritud hooldamistöö ei ole rakendatud	Üks mitteametlik lõkkeplats, mis tuleb eemaldada (RMK).
Taristu, tehnika ja loomad		
Õppe- ja spordiraja projektlahenduse koostamine ja rajamine	Tegemata	KOV-1 on plaan teha õpperada
Matkaraja tähistus, kiigeplatsi hooldamine	Töös	Matkarada on tähistatud, ala hooldatakse vastavalt vajadusele
Elustiku teabepäevade korraldamine kaitsealal	Töös	Kohalik kool ja lasteaed kasutab kaitseala ka õppeeesmärgil
Kaitseala ja õpperada tutvustav voldik	Tehtud	Kättesaadav digitaalsel kujul KeA veebilehelt .
Õpperaja jm rajatiste jooksev hooldus	Töös	Rekreatsiooniradasid hooldatakse vastavalt vajadusele.
Kaitseala tähistuse uuendamine, kaitsekorra lisainfotahvlid	Tegemata	Planeerimisel. Nähtaval külastustaristu asutusesisesest virtuaalkontoris.
Kavad, eeskirjad		
Kaitse-eeskirja uuendamine ja ekspertiis	Tegemata	Võimalusel võtta töösse.

Kaitsekorralduskava vahehindamine ja uueks perioodiks kava koostamine	Tegemata	Vahehindamiseks puudus vastav meetodika.
Muu		
Prügi eemaldamine	Töös	Tehakse vastavalt vajadusele.

TÖÖVERSIOON

6. ALA JA SELLE VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE NING KÜLASTUSKORRALDUS

Vastavalt asutusesiseselt kasutatavale külastustaristu virtuaalkontorile (vt joonis 1) ja piirkonnas tehtud välitööle on Vinni-Pajusti maastikukaitseala tähistatud kaitseala piiritähistega. Kaardirakendus muutub peagi avalikuks Maa- ja Ruumiameti kaardirakenduses „Looduses liikuja. Kaitseala külastatakse tihti, see ühendab kahte küla, kaitseala läbitakse kooli minnes, alal on terviserajad.

Kaitseala pakub oma asukoha ja loodusväärtuste poolest erakordselt häid võimalusi mitmekesiseks loodushariduseks ja õuesõppeks. Vinni ja Pajusti alevike kogukonnale on väga oluline selgitada kaitseala loodusväärtusi ja põhjendada nende kaitseks seatud piiranguid. Kaitseala tutvustav infotahvel on plaanis paigutada valla poolt Pajusti sihtkaitsevööndisse olemasoleva raja äärde. Infotahvel võiks kajastada kaitseala kohta üldist infot, ajalugu ja loodusväärtusi (vanade tammikute väärtused, haruldased seeneliigid, pärandniidud, karstiala jne). Võimalusel ja soovil organiseerib vallavalitsus ka kaitseala tutvustava õpperaja, fookusgrupiks kohalik lasteaed ja kool.

Kaitsealale rajatud pinnasteid ja asfalteid kasutatakse aktiivselt Vinni spordikeskuse, Vinni-Pajusti gümnaasiumi ja kohalike inimeste poolt. Enamus pinnasteid ja asfalteeritud teid on varustatud valgustuspostide ja puhkepinkidega.

Joonis 1. 11.06.2025 väljavõte asutusesisesest Maa- ja Ruumiameti Geoportaali külastustaristu kaardirakendusest. Rohelisega on olemasolevad ja korras tähised ja märgised, kollasega on planeeritavad tähised ja punasega on amortiseerunud ja likvideeritavad tähised ja objektid.

KASUTATUD ANDMEALLIKAD

Consultare OÜ. (2014). *Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundliku ala allikate ja karstilehtrite keskkonnaregistri andmete ajakohastamine*. Tartu.

Eesti looduse infosüsteem (EELIS). Keskkonnaagentuur

Keskkonnaamet. (2021). *Pärandniitude tegevuskava*.

Palo, A. (2018). *Loodusdirektiivi metsaelupaikade inventeerimise juhend*. Tartu.

Roosaluste, E. (2019). *Puisniitude ja puiskarjamaade hoolduskava*. Tartu.

Sell, I, *PhD*. (2017). *Leht-kobartoriku (Grifola frondosa) kaitse tegevuskava*. Keskkonnaamet.

Sell, I, *PhD*. (2017). *Krookustoriku ehk krookuspruuniku (Aurantiporus croceus syn Hapalopilus croceus) kaitse tegevuskava*. Keskkonnaamet.

TÖÖVERSIOON